

Κάλαντα Χριστουγέννων Θράκης

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Πολυμέσα - Multimedia](#)

Φωτο:8dim-xanth.xan.sch.gr

Χριστὸς γεννιέται, χαρὰ στὸν κόσμο,
χαρὰ στὸν κόσμο, στὰ παλληκάρια.

Σαράντα μέρες, σαράντα νύχτες,
ἡ Παναγιά μας κοιλοπονοῦσε.

Κοιλοπονοῦσε, παρακαλοῦσε,
τοὺς ἀρχαγγέλους, τοὺς ἱεράρχες.

Σεῖς ἀρχαγγέλοι καὶ ἱεράρχες,
στὴ Σμύρνη πηγαίν' τε, μαμμὲς νὰ φέρ' τε.

Ἄγια Μαρίνα, ἅγια Κατερίνα,
στὴ Σμύρνη πᾶνε, μαμμὲς νὰ φέρουν.

Ὅσο νὰ πᾶνε κι ὅσο νὰ ἔρθουν,
ἡ Παναγιά μας ἠληυτηρώθη.

Στὴν κούνια τό 'βαλαν καὶ τὸ κουνοῦσαν,

καὶ τὸ κουνούσαν, τὸ τραγουδοῦσαν.

Σὰν ἥλιος λάμπει, σὰ νιὸ φεγγάρι,
σὰ νιὸ φεγγάρι, τὸ παλληκάρι.

Φέγγει σὲ τοῦτον τὸ νοικοκύρη, μὲ τὰ καλά του,
μὲ τὰ παιδιά του, μὲ τὴν καλὴ τὴ νοικοκυρά του...

ΚΑΛΑΝΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ ΘΡΑΚΗΣ

Ἡ λέξη κάλαντα προέρχεται ἀπὸ τὴ λατινικὴ «calenda», που σημαίνει ἀρχὴ τοῦ μήνα. Πιστεύεται ὅτι εἶναι πολὺ παλιό ἔθιμο καὶ συνδέεται μετὰ τὴν ἀρχαία Ελλάδα. Ἔχουν βρεθεῖ, μάλιστα, ἀρχαία γραπτὰ κομμάτια παρόμοια μετὰ τὰ σημερινὰ κάλαντα. Τὰ παιδιά τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κρατοῦσαν ὁμοίωμα καραβιοῦ που παρίστανε τὸν ἐρχομὸ τοῦ θεοῦ Διόνυσου. Ἄλλοτε κρατοῦσαν κλαδί ἐλιάς ἢ δάφνης, στο ὁποῖο κρεμοῦσαν κόκκινες καὶ ἀσπρες κλωστές. Στὶς κλωστές ἐδεσαν τὶς προσφορὲς τῶν νοικοκύρηδων. Τὸ ἔθιμο αὐτὸ πέρασε στους Ρωμαίους καὶ ἀργότερα στο Βυζάντιο συνδέθηκε μετὰ τὴ Χριστιανικὴ θρησκεία. Τὰ κάλαντα ἦταν μιὰ πράξη τελετουργικὴ ἢ ὁποῖα, σύμφωνα μετὰ τὴ λαϊκὴ ἀντίληψη, εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν εὐημερία.

Τὸ ἔθιμο διατηρεῖται ἀκόμη καὶ σήμερα μετὰ τὰ παιδιά νὰ γυρνοῦν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι μετὰ τὰ τριγωνάκια τοὺς ἀναγγέλλοντας τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ καὶ περιμένοντας, μετὰ ἀπὸ τὶς εὐχές, τὸ φιλοδώρημα. Παλιότερα βέβαια δὲν εἰσέπρατταν χρήματα, ἀλλὰ ψωμάκια, ξηροὺς καρπούς καὶ φρούτα. Συνόδευσαν τὰ κάλαντα, που δὲν ἦταν ἴδια σὲ ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς Ἑλλάδας, μετὰ διάφορα μουσικὰ ὄργανα.

Στὴ Θράκη ἔχουν ἓνα ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ. Εἶναι ἡ περιοχὴ μετὰ τὴ μεγαλύτερη ποικιλία τόσο σὲ στίχους, ὅσο καὶ σὲ μελωδίες καὶ ρυθμούς.

Κάθε περιοχή είχε τη δική της παραλλαγή και μάλιστα έλεγαν κάλαντα για όλους και για όλα: για το Χριστό ,την Παναγία, τον αφέντη και την κυρά του σπιτιού, για την ανύπαντρη γυναίκα, την αρραβωνιασμένη, για το μοναχογιό και για τους νιόπαντρους ανάλογα με το κάθε σπίτι . Τα “τρανά” παιδιά, μόνο αγόρια, από δώδεκα έως και δεκαπέντε χρόνων γυρνούσαν από τα μεσάνυχτα μέχρι τα ξημερώματα όλο το χωριό, παρέες - παρέες , για να αναγγείλουν πρώτοι αυτοί, τη γέννηση του Χριστού.

Σε πολλά χωριά, τα κάλαντα τα έλεγαν μεταμφιεσμένοι «για να πάει καλά η χρονιά», όπως έλεγαν. Με τη συνοδεία γκάιντας, έψαλλαν σε κάθε σπίτι ειδικά κάλαντα, ανάλογα με τα πρόσωπα της οικογένειας και τα επαγγέλματά τους. Τα κάλαντα τα έλεγαν είτε στην είσοδο του σπιτιού , είτε μέσα στο σπίτι , ενώ σ’αυτά περιέχονταν παινέματα αλλά και πειράγματα για τον κάθε νοικοκύρη και τα μέλη της οικογένειάς του.

Ακολουθούσαν τα κεράσματα και τα φιλέματα με σύκα, καρύδια, αμύγδαλα, ξερά δαμάσκηνα , ξυλοκέρατα, αλλά και λουκάνικα, λαρδί και κρασί. Κάποιο από την παρέα των παιδιών κρατούσε φαναράκι. Το φως του βοηθούσε για να βλέπουν που πατούν και να μαζεύουν τα καρύδια, που μαζί με τα “σπορίδια”, σκορπούσε στην αυλή της η νοικοκυρά του σπιτιού φωνάζοντας : “πουλ’- πουλ’- πουλ’”.

Φυσικά , υπήρχαν και ανάποδες καταστάσεις : κάποιες φορές τύχαινε κάποιος νοικοκύρης που ήταν σπαγκοραμμένος ή δεν άνοιγε την πόρτα . Τότε » εισέπραττε » τα ανάλογα :

**Εσένα πρέπ` αφέντη μου
τουρμπάς κι δεκανίκι
να σι τραβάνε τα σκυλιά
κι πέντι -δέκα λύκοι**

Την κόρη σου την όμορφη
βάλτηνα στου ζεμπίλι
κι κρέμασέ την αψηλά
να μην την τρών` οι ψύλλοι

Μόλις ξημέρωνε, τα μικρότερα παιδιά, ντυμένα καλά, με τον τροβά στον ώμο ή στο χέρι, για να βάζουν μέσα ό, τι θα τους έδιναν οι νοικοκυρές, γύριζαν από σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας . Γυρίζανε όλα τα σπίτια. Τα συγγενικά, τα φιλικά και όλου του χωρι-ού. Σε πολλά χωριά οι νοικοκυρές δεν έδιναν το φιλοδώρημα στα χέρια των παιδιών αλλά το πετούσαν στις αυλές όπου και τα παιδιά έτρεχαν να το μαζέψουν, ενώ μια συνήθεια των γυναικών ήταν να μετράν πόσα αγόρια και πόσα κορίτσια πήγαν για τα κάλαντα, για να δουν πόσα κοκόρια και κότες θα έχουν το επόμενο έτος.

Πηγή: [users.uoa.gr- 8dim-xanth.xan.sch.gr](https://users.uoa.gr/~8dim-xanth.xan.sch.gr)